

15.10.2024
KSL/193/03.06.01/2024

Keski-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Viite: KESELY/166/2022

LAUSUNTO: KIRVESVUOREN TUULIVOIMAHANKE, YVA-SELOSTUS, KYJJÄRVI, PERHO, ALAJÄRVI

Keski-Suomen ELY-keskus on varannut Keski-Suomen liitolle tilaisuuden antaa lausunnon ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus), joka koskee Kirvesvuoren tuulivoimahanketta ja sen sähkönsiirtoa. Hankkeeseen sovelletaan YVA-lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

YVA-selostuksen hankekuvauksen mukaan YVA-menettelyn rinnalla etenee tuulivoimahankkeen osayleiskaavoitus. YVA-menettelylle ja osayleiskaavoitukselle tehdään yhteiset luonto- ja ympäristöselvitykset ja vaikutusarviointit. Kyyjärven ja Perhon osayleiskaavaluonnokset ovat kommentoitavana lähes samaan aikaan YVA-selostuksen kanssa.

Tuulivoimapuistohankkeesta vastaa Energiequelle Oy. Hankealue sijaitsee Kyyjärven ja Perhon kuntien alueella. YVA-menettelyssä tarkastellaan kahta varsinaista toteuttamisvaihtoehtoa sekä nollavaihtoehtoa, jossa hanketta ei toteuteta. Vaihtoehdot ovat VE1, joka käsittää 20 tuulivoimalaa sekä VE2, joka käsittää 20 tuulivoimalaa ja tarkentuu YVA-selostusvaiheessa.

YVA-selostusvaiheessa vaihtoehtoihin on tullut tarkennusta niin, että VE2 käsittää 13 tuulivoimalaa. Voimaloista suunnitellaan sijoitettavaksi Kyyjärven puolelle noin 18 ja Perhon puolelle 2. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus tulee olemaan enintään 300 metriä. Lisäksi YVA-ohjelmassa tutkittavia sähkönsiirtoreittivaihtoehtoja on 2, jotka sijoittuvat Kyyjärven kunnan ja Alajärven kaupungin, sekä mahdollisesti Perhon kunnan alueelle.

YVA-ohjelman jälkeen tulleet muutokset ovat vaihtoehdosta VE2 tarkennettu 13 voimalan kokonaisuus. Lisäksi eteläisempi sähkönsiirron reittivaihtoehto on hieman muuttunut.

YVA-selostuksessa on kerrottu Keski-Suomen maakuntakaavoituksen tilanne. Voimassa olevan Keski-Suomen maakuntakaavan merkintöjen ja niihin liittyvien määräysten lisäksi tulevat huomioitavaksi soveltuvien osin maakuntakaavan koko maakuntaa koskevat määräykset, erityisesti Uusiutuva energia- määräys, jota on päivitetty tuulivoiman osalta 8.12.2023 hyväksytyssä Maakuntakaavassa 2040, sekä Luonnonvarat- ja Kulttuuriympäristö - määräykset.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 käsittelee mm. seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon sijoittumista. Maakuntakaavassa 2040 on osoitettu yhteensä 19 seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueita (vähintään 10 voimalan kokonaisuudet) osa-alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä tv, tuulivoimatuotantoon soveltuva alue. Maakuntakaava 2040 on hyväksytty 8.12.2023 maakuntavaltuuston päätöksellä, määrätty tulemaan voimaan maakuntahallituksen päätöksellä 23.2.2024 ja voimaantulosta on kuulutettu 19.3.2024. Kirvesvuori sijaitsee osittain saman nimisen tv-merkinnän alueella.

Yhteysviranomaisen piti YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa tärkeänä tarkastella useampaa hankevaihtoehtoa ja perusteltuna tarkastella myös maakuntakaava 2040 rajauksen mukaista hankevaihtoehtoa. Tätä vasten on hyvä, että YVA-selostuksessa on tarkasteltu kahta vaihtoehtoa. Tarkasteltavat vaihtoehdot ovat hankealueen laajuudeltaan yhtä suuria. Voimaloiden sijoittelun osalta VE2:n 13 voimalaa mukailevat enemmän Maakuntakaava 2040 tv-merkinnän rajausta. Tarkasteltujen hankerajauksen koko on Kyyjärven puolella 18 km² (koko hankealue 22,6 km²), kun maakuntakaavan merkintärajausten koko on 12,1 km².

Maakuntakaava 2040 tv-merkintään liittyvän suunnittelumääräyksen lisäksi on huomioitava Kirvesvuoren aluetta koskevat aluekohtaiset suunnittelumääräykset: "Alueen suunnittelussa on huolehdittava ja tuulivoimaloiden sijoittelussa ja kokonaiskorkeutta määritettäessä on varmistettava, että suunnitelma tai hanke yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa tarkasteltuna ei luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisaluiden häiriintymättömyys ja varmistettava, ettei tuulivoimarakentamisesta aiheudu merkittävää haitallista vaikutusta valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille."

Maakuntakaavassa 2040 esitetyssä Kirvesvuoren tv-merkinnän rajauksessa on huomioitu vaikutukset Salamajärven (FI1001013) Natura-alueeseen. Lähialueella sijaitsevan Natura 2000 -alueen (Peuralammin neva FI0900031 SAC/SPA), Kaakkolamminnevan luonnonsuojeluvarauksen ja Lintalamminnevan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän suoalueen luontoarvot. Alueen suunnittelumääräyksellä on huomioitu metsäpeuran vaellusreitit ja lisääntymisalueet. Rajauksessa on huomioitu vaikutusten lieventäminen arvokkaalle maisema-alueelle ja Kyyjärvelle. Lähialueella sijaitsee Pölkin maakunnallisesti arvokas maisema-alue ja Kyyjärvi, joille maisemavaikutuksia ulottuu. Kaavaselostuksessa todetaan lisäksi, että maisemavaikutusten osalta hankkeella on yhteisvaikutuksia Hallakankaan alueen kanssa ja maisemavaikutukset ulottuvat Etelä-Pohjanmaan puolelle. Vaikutuksina on todettu lisäksi, että Lintalamminnevan–Kirvesvuoren hiljaisen alueen pohjoisosa ulottuu alueelle ja alue sijaitsee lähellä kyläaluetta. Maakuntakaavasta poikkeaminen edellyttää, että vaikutusten arvioinnissa todetaan, että hanke yksinään ja hankkeen yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa puoltavat hankkeen toteuttamiskelpoisuutta.

YVA-ohjelman mukaan luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi on laadittu Natura-alueelle Peuralamminneva (SAC/SPA FI10900031). Lisäksi vaikutuksia on pyritty arvioimaan Natura-alueiden Hötölamminneva (SAC FI1001011) sekä Pohjoisneva (SAC FI0800012) osalta, koska sähkönsiirtoreitit VEA ja VEB kulkevat niiden läheisyydessä. Tätä lausuntoa valmisteltaessa ei ole tiedossa, mitä ELY-keskus viranomaisena Natura-arvioinnista lausuu. Kuten edellä on todettu, maakuntakaavassa 2040 esitetyssä Kirvesvuoren tv-merkinnän rajauksessa on huomioitu vaikutukset Salamajärven (FI1001013) Natura-alueeseen.

YVA-selostuksessa kerrotaan, että Natura-arvioinnin mukaan hankkeella ei ole merkittäviä heikentäviä vaikutuksia hankealueen läheisyyteen sijoittuvan Peuralamminnevan Natura-alueen suojelun perusteina oleviin arvoihin. Kuitenkin vaihtoehdon VEA aiheuttama muutos arvioidaan kokonaisuutena kohtalaiseksi kielteiseksi. Natura-arvioinnin yhteenvedona YVA-selostuksessa todetaan, että vähäisimpiä vaikutuksia aiheutuu voimalavaihtoehto VE2 ja sähkönsiirtoreitti VEB yhdistelmästä. Arvioinnin tulos on huomioitava hankkeen jatkosuunnittelussa.

Natura-arviointiin liittyen yhteisvaikutuksia muiden alueiden kanssa käsitellään YVA-selostuksessa ja itse Natura-arvioinnissa varsin yleisellä tasolla. Yhteisvaikutukset ovat yhteysviranomaisen YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa painottamia asioita, joiden merkitys korostuu, kun alueella on menossa paljon hankkeita. On myös huomattava, että

yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitava paitsi menossa olevat hankkeet, myös maakuntakaava 2040 kokonaisuus.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 prosessissa tunnistettiin Kirvesvuoren alueen aiheuttamaa epävarmuutta liittyen metsäpeuran vaellusreitteihin. Kirvesvuori sijoittuu laajan syysaikaisen vaellusalueen eteläreunalle ja maakuntakaavassa 2040 epävarmuutta on pienennetty kaavamääräyksellä, jolla ohjataan yksityiskohtaisempaa suunnittelua voimaloiden korkeuden ja sijoittelun osalta. YVA-selostuksessa hankkeen vaikutuksia metsäpeuraan käsitellään varsin yleisellä tasolla ja sama koskee myös yhteisvaikutuksia muiden lähiympäristön hankkeiden kanssa.

YVA-selostuksen mukaan arvioitaessa hankkeen vaikutuksia ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen, muutos on kokonaisuutena arvioiden suuri kielteinen. Vaikutusalueen herkkyyden ja muutoksen suuruuden perusteella molemmilla vaihtoehdoilla VE1 ja VE2 merkittävät kielteiset vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Merkittävimmät vaikutukset johtuvat alueen äänimaisemassa, valo-olosuhteissa sekä maisemassa tapahtuvista muutoksista. Vaikutukset ovat suuremmat vaihtoehdossa VE1 kuin vaihtoehdossa VE2 suuremman voimalamäärän vuoksi.

Hankkeen jatkosuunnittelussa ja vaihtoehdon valinnassa on huomioitava YVA-selostuksessa esitetyt tulokset ja etsittävä vaikutusten lievennyskeinoja. Edelleen syytä on kiinnittää huomiota yhteisvaikutuksiin, ml. maakuntakaava 2040 ratkaisu. Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 valmistelun yhteydessä on tehty laajoja selvityksiä. Erityisesti tehdyt luonto- ja maisemaselvitykset, on syytä huomioida hankkeen suunnittelussa. Maakuntakaavan 2040 aineistot: <https://keskisuomi.fi/alueiden-kaytto-ja-saavutettavuus/maakuntakaavoitus/maakuntakaava-2040/>

Lausunnon on valmistellut ympäristöasiantuntija Suvi Bayr, suvi.bayr@keskisuomi.fi, p. 040 652 3848.

KESKI-SUOMEN LIITTO

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.